

RAAP-RAPPORT 4842

Plangebied Sint Maartensweg 100 te Sint Maartensbrug

Gemeente Schagen

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en
inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Sint Maartensweg 100 te Sint Maartensbrug, gemeente Schagen;
archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend
veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Versie: 14-12-2020

Auteur: T.E. de Rijk, MA & drs C.N. Kruidhof

Projectcode: SMSM

Bestandsnaam: RAAPrap_4842_SMSM_20201214

Autorisatie: [drs. J.H.F. Leuvering](#)

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2020

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Er is geen verklaring ontvangen van het bevoegd gezag omtrent goed- of afkeuring van het rapport.

Samenvatting

In opdracht van Qirion heeft RAAP in oktober 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkenkend booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Sint Maartensweg 100 te Sint Maartensbrug in de gemeente Schagen. Het onderzoek vond plaats in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Het plangebied kenmerkt zich door zijn ligging in de invloedssfeer van het voormalige Zijper zeegat. Op basis van het AHN3 lijkt het plangebied nog net naast het zeegat zelf gelegen te zijn geweest, zodat van erosie mogelijk geen of minder sprake was op deze locatie. Bovendien lijkt zich ter hoogte van het plangebied een veenafwatering te hebben bevonden. Op basis hiervan geldt voor de perioden brons- en ijzertijd een hoge archeologische verwachting.

In de afzettingen van het Laagpakket van Wormer, onder het veen, zijn geen kwelderafzettingen aangetroffen in het plangebied. En hoewel in het plangebied intacte veenlagen zijn aangetroffen, is er in geen van de boringen een veraarde top waargenomen. Verder zijn gedurende het booronderzoek in de kwelderafzettingen van het Laagpakket van Walcheren een aantal ontkalkte niveaus aangetroffen, maar een cultuur- of ophogingslaag is niet aanwezig. Vandaar dat in het plangebied de archeologische verwachting voor alle periodes naar laag kan worden bijgesteld of als lage verwachting kan worden gehandhaafd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek blijkt dat in het plangebied geen archeologische resten bedreigd worden. Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Schagen, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens	7
1.3 Doel- en vraagstelling	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens	12
2.4 Historische situatie	14
2.5 Huidige situatie	17
2.6 Toekomstige situatie	18
2.7 Gespecificeerde archeologische verwachting	18
3 Veldonderzoek	21
3.1 Methode	21
3.2 Resultaten	21
3.3 Archeologische relevantie	23
4 Conclusies en advies	26
4.1 Conclusie	26
4.2 Advies	26
4.3 Tot slot	26
Literatuur	27
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	28

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Qirion heeft RAAP in oktober 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkenkend booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Sint Maartensweg 100 te Sint Maartensbrug in de gemeente Schagen (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

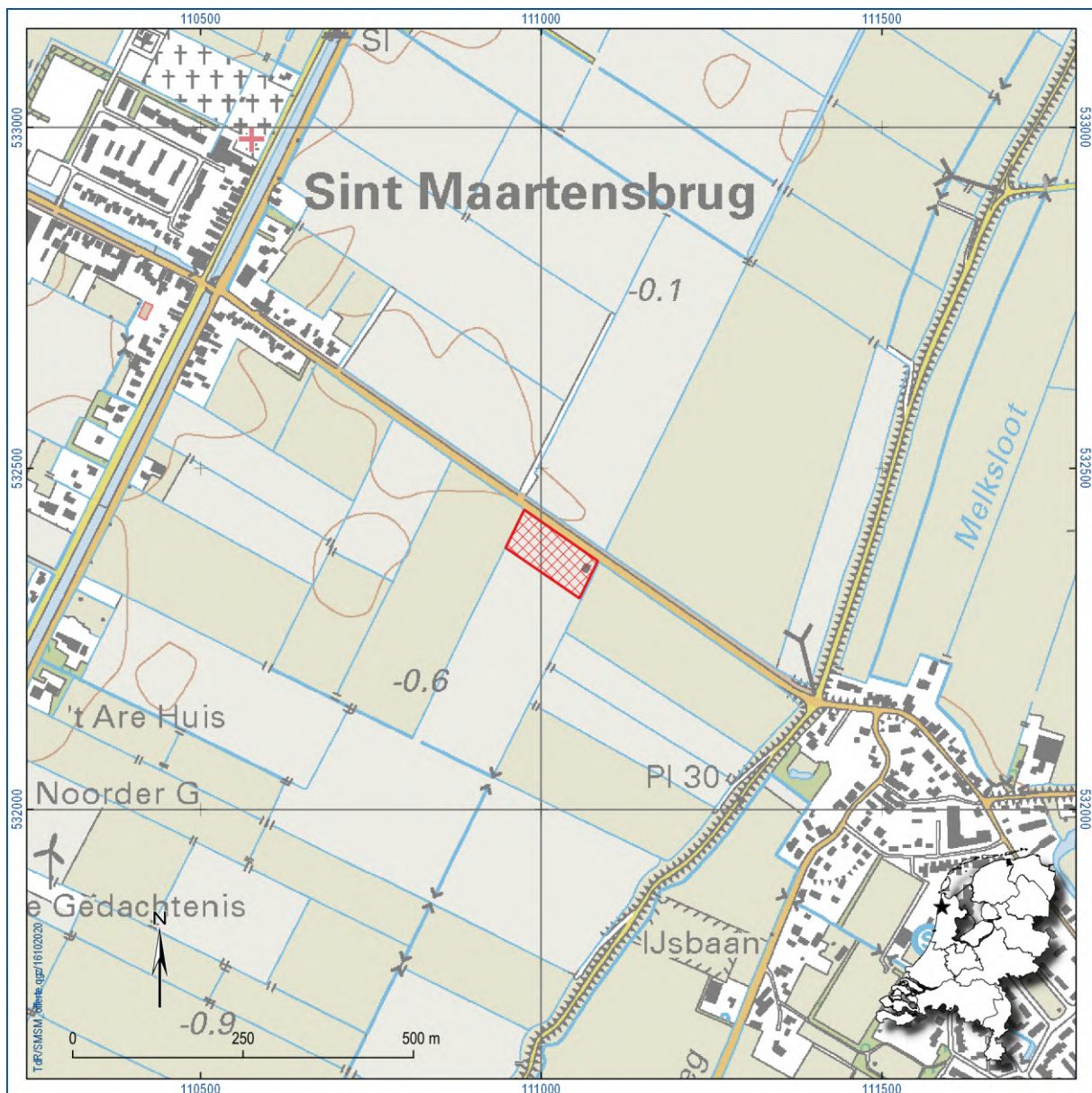
Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Schagen ligt het plangebied in een zone met 'Waarde – Archeologie – 4'. Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan 'Buitengebied Zijpe'. De omvang van de bodemingrepen bedraagt 642 m² en de diepte van de ingrepen bedraagt maximaal circa 200 cm -mv. De ingrepen zijn daarmee groter dan de vrijstellingsgrens. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm. Voorafgaand aan het onderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld en ter goedkeuring aan de bevoegde overheid voorgelegd. Dit PvA is goedgekeurd (op 08-11-2020). Dit PvA diende als uitgangspunt voor het onderzoek. Het onderzoek is bovendien uitgevoerd conform de geldende richtlijnen van de bevoegde overheid.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek)
Opdrachtgever	Qirion
Bevoegde overheid	Gemeente Schagen
Plaats	Sint Maartensbrug
Gemeente	Schagen
Provincie	Noord-Holland
Centrumcoördinaten (X/Y)	111011/532357
Toponiem	Sint Maartensweg
Kadastrale gegevens	ZPE00, E, 34
Oppervlakte plangebied	8000 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	Oktober 2020
Uitvoerder	RAAP West
Projectleider	T.E. de Rijk, MA
Projectmedewerkers	D. Peeters
RAAP-projectcode	SMSM
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	4904529100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio West te Leiden en op termijn het provinciaal Depot, ARCHIS en E-Depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het archeologisch vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Daartoe wordt informatie verzameld over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

Bureauonderzoek

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond het plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?

Verkennend booronderzoek

- Komt de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in het plangebied overeen met hetgeen op basis van het bureauonderzoek verwacht werd?
- Dient op basis van de resultaten van het veldonderzoek de gespecificeerde archeologische verwachting te worden bijgesteld?
- Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig (intact) dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
- Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Algemeen

- Leidt de toekomstige inrichting tot verstoring van eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?
- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen de verwachte archeologische resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

In onderstaande beknopte geologische ontstaansgeschiedenis in de Kop van Noord-Holland wordt naast de huidige lithostratigrafische indeling van De Mulder e.a. (2003) ook de (chronostratigrafische) indeling gehanteerd die door De Mulder & Bosch (1982) is opgesteld.

Rond 3800 voor Chr. kon de zee alleen via enkele openingen in de kustlijn (de zgn. zeegaten) in het achterland doordringen. Via het zeegat van Bergen - een grote opening in de kustlijn ter hoogte van het huidige Bergen - drong een aantal west-oost georiënteerde geulen door in West Friesland en de Kop van Noord-Holland. Vanuit de geulen werden pakketten zand en klei afgezet. Buiten de invloedssfeer van de geulen vond veenvorming plaats. De sedimenten die in deze periode werden afgezet, worden door De Mulder & Bosch (1982) gerekend tot het Hauwertcomplex laag A (Laagpakket van Wormer).

Vanaf circa 3000 voor Chr. verlegden de geulen zich geleidelijk naar het zuiden (De Mulder & Bosch, 1982). De sedimenten (zand en klei) die in deze periode zijn afgezet, worden door De Mulder & Bosch gerekend tot het Hauwertcomplex laag B (Laagpakket van Wormer). Op de kleien en zanden uit de voorgaande perioden kan bewoning hebben plaatsgevonden in het neolithicum. Ter hoogte van het plangebied is in deze periode een getijdenzone aanwezig (figuur 2).

Nadat het plangebied geheel buiten bereik van de geulen kwam, rond 1000 voor Chr. vond veenvorming plaats. Dit veen behoort tot het Hollandveen Laagpakket en is in de buurt van natuurlijke afwateringen van het veen vanaf de late ijzertijd bewoonbaar geweest (naar Molenaar e.a., 2009). Op basis van de kaart van Vos & de Vries (2013) bevindt zich mogelijk ook ter hoogte van het plangebied in deze periode een dergelijke veenafwatering, al er mogelijk nog altijd een relatief grote invloed vanuit deze op deze locatie via deze waterweg (figuur 2).

De ligging van het plangebied blijft grotendeels zo tot aan de grootschalige ontginningen van het gebied vanaf ongeveer de tiende eeuw, alhoewel volgens Vos & De Vries (2013) de omgeving van het plangebied vanaf het begin van de jaartelling binnen de invloedssfeer van noordelijke getijdengeulen komt te liggen. In de middeleeuwen werd de omgeving van het plangebied vanaf de strandwal in oostelijke richting ontgonnen. Door de ontginning daalde het maaiveld en nam de zee invloed weer toe.

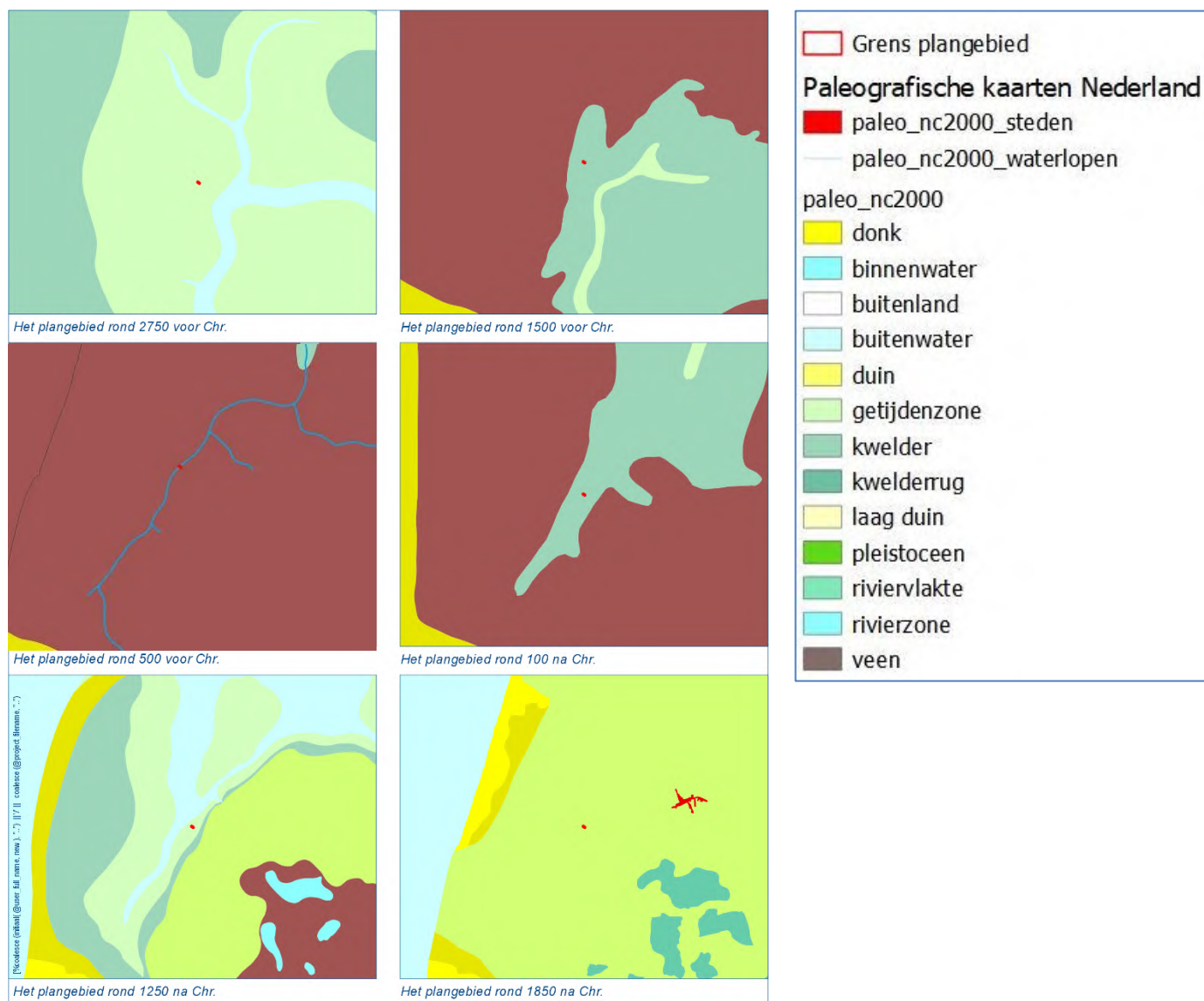
De zee drong het gebied binnen via het zeegat van Zijpe en het veen werd ten dele geërodeerd. Uit gegevens van een nabij gelegen boring (op circa 250 m ten noordwesten van het plangebied) bleek namelijk dat er nog een laag veen in de ondergrond aanwezig is op een diepte van 1,9 tot 3,1 m –NAP (het maaiveld ligt hier op circa 0,3 m –NAP) (Boring B14D0379; www.dinoloket.nl). De jongere getijdenafzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Walcheren, dat onderdeel uitmaakt van de Formatie van Naaldwijk. Het zandige materiaal werd aangevoerd via het Zijper zeegat, het Heersdiep en het Marsdiep (Rosing, 1995). Op basis van het AHN3 en de kaarten van Vos & de Vries (2013) lijkt het aannemelijk dat het plangebied in de invloedssfeer van het Zijpe zeegat lag, maar niet in de hoofdgeul (figuur 6; figuur 2).

Voor het landschap in de loop van de middeleeuwen valt op dat het plangebied in een deel van Noord-Holland ligt waar een metamorfose heeft plaatsgevonden. Grote delen van het noordelijk veengebied zijn verdwenen en Texel, Huisduinen, Callantsoog en Wieringen zijn eilanden geworden door de vorming van de getijdengeulen Marsdiep, Heersdiep en Zijpe. De dorpjes Callantsoog, Huisduinen en in minder mate Petten werden omringd door water en zouden na verloop van tijd het gevecht met de zee verliezen en door de zee worden weggespoeld. Het plangebied bevindt zich in deze periode in een wadachtig milieu.

De eerste plannen om de Zijpe te bedijken, dateren al uit 1388 en waren vooral ingegeven door de wens de West-Friese Omringdijk te beschermen tegen het zeewater dat met stormvloed landinwaarts kwam. In dat jaar werd een dijk vanaf Petten langs het strand naar het noorden aangelegd, maar deze bezweek weer snel (Alders & Husken, 2007). In 1552-1553 werd de Zijpepolder voor het eerst bedijkt. De polder werd ingedeeld (door landmeter Mr. Simon Meeuwsz. Van Edam) in 20 polders (aangeduid met hoofdletters A t/m V). Het plangebied ligt ten zuidoosten van de polder Zijpe en Haze in Polder B. Na de bedijking van 1552-1553 begaven de dijken het tweemaal (in 1555 en 1570), zodat de polder onder water kwam te staan. In 1573 werd de polder met opzet geïnundeerd om de opmars van de Spanjaarden een halt toe te roepen. Na deze inundatie bleef de polder tot 1597 onder water staan, waardoor veel zand van de westelijke zijde van de polder naar de oostelijke zijde van de polder werd getransporteerd door de getijdenbewegingen en waarbij opnieuw klei werd afgezet in de polder. De sloten, met uitzondering van de Grote Sloot, waren ook allemaal met zand opgevuld. In de 25 jaar tussen 1573 en 1597 werd als gevolg van de hernieuwde sedimentatie van zand en klei een groot deel van de huidige polder met 90 tot 120 cm opgehoogd. In 1597 werd de Zijpe voor de laatste keer ingepolderd (Alders & Husken, 2007).

De geomorfologische kaart geeft aan dat de noordwestelijke hoek van het plangebied zich bevindt in een ingesloten strandvlakte (Koomen & Maas, 2004). Twee derde van het plangebied, het zuidoostelijke deel, bevindt zich op deze kaart in een vlakte van getij-afzettingen.

Bodemkundig gezien komen er in bijna het hele plangebied vlakvaaggronden in grof zand voor (Bodemkaart schaal 1:50.000). Enkel in het uiterste zuidoosthoekje van het plangebied is een kalkrijke poldervaaggrond in lichte zavel gekarteerd. Opvallend is dat op basis van het AHN3 (zie figuur 6) het plangebied eerder in de vlakte van getij-afzettingen lijkt te liggen, in plaats van in de hogere ingesloten strandvlakte zoals het aan de andere kant van de weggelegen perceel.

Figuur 2. Het landschap rond het plangebied tussen 2750 voor Chr. en 1850 na Chr. (naar Vos & de Vries, 2013).

2.3 Archeologische gegevens

Gemeentelijk archeologiebeleid

Bestemmingsplan	Dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie - 4' In de toelichting is opgenomen dat bij bodemingrepen groter dan 500 m ² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd.
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	Hoge verwachtingswaarde ZIJP 93A: In dit gebied zijn sporen uit de perioden van vóór de bedijking te verwachten, van het late neolithicum tot de middeleeuwen.
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	Archeologisch Waardevol gebied: derde categorie. Vrijstellingsgrenzen: 500 m ² en 40 cm -mv.

Tabel 2. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Bekende archeologische gegevens

Monument	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Waarde
-	-	-	-	-	-	-

Zaakidentificatienr.	Ligging	Complex	Datering	Materiaal	Diepte	Verzamelwijze
2916295100	In Sint Maartensbrug	Kerk	Vroege en late middeleeuwen	Tufsteen; muur; terp; kerk	Onbekend	Archeologisch: opgraving in 1960

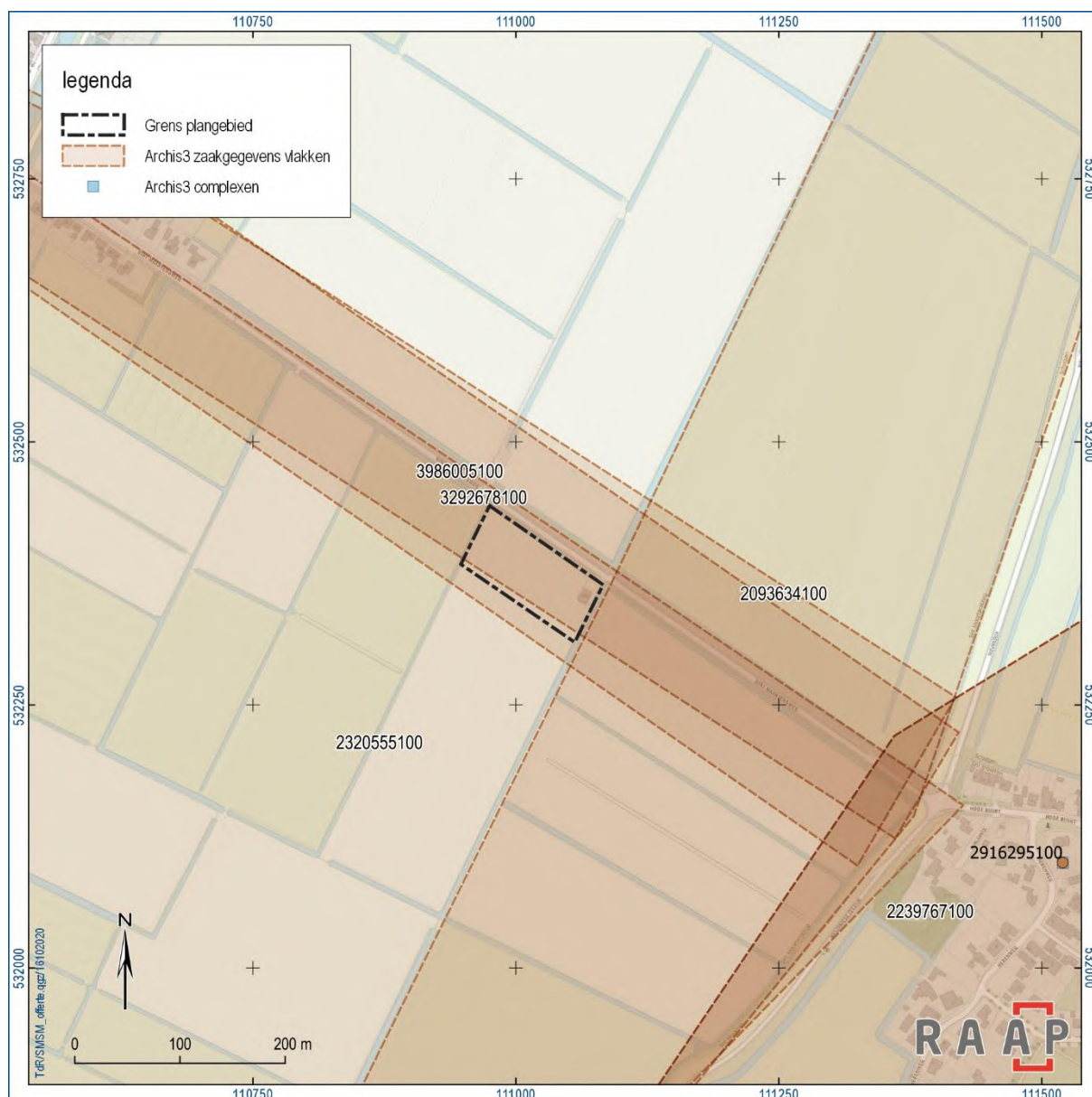
Tabel 3. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied, de beschreven locatie ligt overigens op meer dan 500 m van het plangebied.

Wanneer de vindplaatsen en hun landschappelijke inbedding bekeken worden in vergelijking met de situering van het plangebied, dan blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied enkel een opgraving uit 1960 van een laat middeleeuwse kerk bekend is. Deze kerk in Sint Maartensbrug bleek te zijn gebouwd op een Karolingisch tufstenen bedehuis, op een terp. Onbekend is of deze terp bijvoorbeeld op het veen of op de kwelderafzettingen gelegen is.

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens ARCHIS3

Zaakidentificatienummer	Resultaat/advies
3986005100; 3292678100 (BO)	Dit betreft een booronderzoek van Vestigia uit 2016, waarin aan de andere kant van de Sint Maartensweg een matig amorfe veenlaag werd aangetroffen vanaf 150 cm -mv. Dit veen is als verslagen veen geïnterpreteerd bij de iets verder ten noordwesten gelegen boring. Dit veen was gelegen onder de kwelderafzettingen van matig siltige klei, maar hierin werd in de twee nabij het onderhavige plangebied gelegen boringen geen vegetatieniveau aangetroffen. In de boring bijna direct aan de andere kant van de weg werd onder de dunne veenlaag nog wel een matige stevige siltige klei aangetroffen. Deze laag van mogelijk gerijpte klei is niet verder geïnterpreteerd in het rapport.
2320555100	Dit betreft een bureauonderzoek door Oranjewoud uit 2011 naar het gebied ten zuiden van het plangebied gericht op huidige en aan te leggen waterlopen. Voor nieuwe bodemingrepen is een booronderzoek aangeraden. Ook wordt een melding gemaakt van een terp op circa 2 km ten zuiden van het onderhavige plangebied.

Tabel 4. Overzicht van eerder nog niet besproken, beschikbaar en relevant archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.

Figuur 3. Overzichtskaat archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.

2.4 Historische situatie

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaats gevonden.

Uit deze analyse blijkt dat het plangebied rond 1625 in onbebouwd agrarisch gebied gelegen was (figuur 4). Deze situatie blijft in ieder geval bestaan tot circa 1811-1832, aangezien ook de Kadastrale kaart uit deze periode geen bebouwing staat aangegeven ter hoogte van het plangebied (kaart niet afgebeeld in het rapport). Op de kaarten die zijn opgesteld tussen 1855 en het recente verleden is verder te zien dat pas rond 1975 een klein gebouwtje in de hoek van het plangebied verschijnt en dat dit de enige bouwkundige ontwikkeling op deze locatie is tot aan het recente verleden (figuur 5). Wat verder opvalt aan de historische kaarten is hoe weinig de perceelgrenzen zijn veranderd aan de kant van de weg waar het plangebied gelegen is. Er zijn sinds 1855 slechts een paar slootjes verdwenen. Het lijkt er op dat er geen uitvoerige ruilverkavelingen hebben plaatsgevonden. Ten noorden van de weg lijkt iets meer te zijn veranderd in het verkavelingspatroon.

Binnen de grenzen van het plangebied bevinden zich overigens geen Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, MIP-objecten of overige bouwhistorische waarden.

Figuur 4. Het plangebied ruwweg binnen de rode ellips op een uitsnede van de Kaart van de gedempte Zijpe (Kaarten en kaartboeken van de Provinciale Atlas Noord-Holland, Inventarisnummer, NL-HlmNHA_560_001370_G, via www.noord-hollandsarchief.nl). De kaart is west georiënteerd.

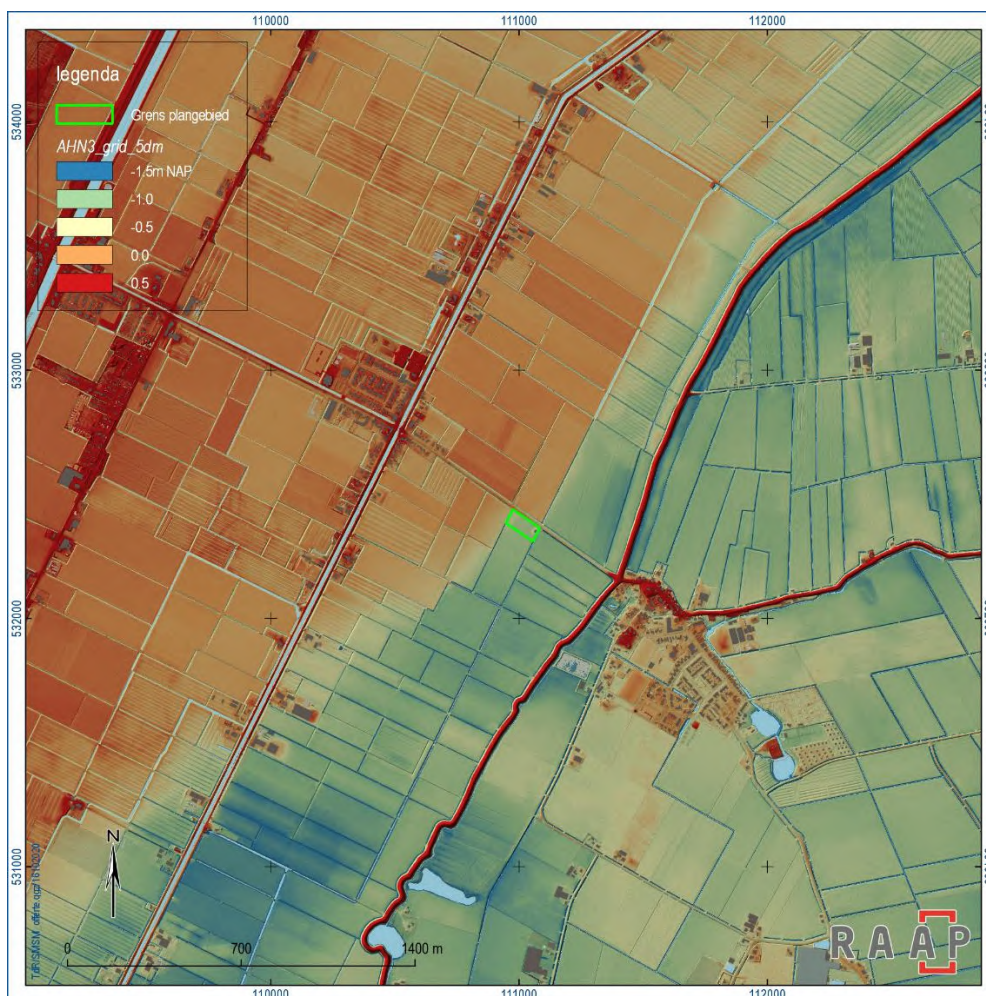
Figuur 5. Overzicht van historische kaarten van 1855 tot de recente luchtfoto (www.topotijdreis.nl; www.pdok.nl).

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, locatiebezoek en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	Akker en schuur.
Hoogteligging maaiveld	Circa 1 m –NAP (zie figuur 6).
Grondwatertrap of -stand	Binnen het plangebied geldt de grondwatertrap III. GWT III heeft een gemiddelde hoogste grondwaterstand van minder dan 40 cm -mv en een gemiddelde laagste grondwaterstand van 80 tot 120 cm -mv.
Milieutechnische condities	Geen onderzoek bekend ¹ .
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Geen constructies verwacht.
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Enkel langs de Sint Maartensweg.

Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 6. Het plangebied op het AHN3 (www.pdok.nl).

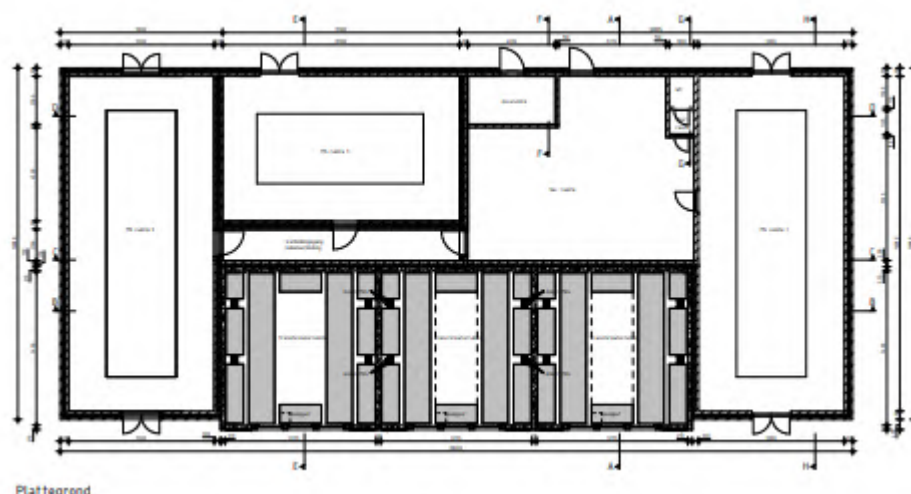
¹ www.bodemloket.nl

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	De plannen bestaan uit het bouwen van een 20/10kV regelstation door Liander.
Omvang en diepte	De ontgraving zal +/- 1,60m t.o.v. huidig maaiveld zijn om het 20/10kV Regelstation te realiseren (om kabelkelders aan te brengen en trafolekbakken). De locatie van dit Regelstation is nog niet bekend. De bodemingrepen beperken zich grotendeels tot 2m –mv. In de toekomst zal er ook een 150kV/20kV Kopstation worden gebouwd binnen het aangegeven terrein van het plangebied.
Invloed op maaiveld en grondwater	Onbekend.
Toekomstig gebruik	Regelstation.
Toekomstige gebruiker	Liander.

Tabel 6. De toekomstige situatie.

Figuur 7. Inrichtingsplan.

2.7 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Het plangebied kenmerkt zich door zijn ligging in de invloedssfeer van het voormalige Zijper zeegat. Op basis van het AHN3 lijkt het plangebied nog net naast het zeegat zelf gelegen te zijn geweest, zodat van erosie mogelijk geen of minder sprake was op deze locatie. Bovendien lijkt zich ter hoogte van het plangebied een veenafwatering te hebben bevonden.

Hierdoor worden archeologische resten uit het neolithicum verwacht, indien zich ook ter hoogte van het plangebied kreekruigen uit deze periode bevinden. De oevers van de kreek uit het toenmalige getijdenlandschap vormden de enige hogere en drogere voor bewoning geschikte plaatsen in de

nabijheid van het plangebied. Aangezien dergelijke vindplaatsen niet in de directe omgeving van het plangebied niet bekend zijn, geldt voor deze periode een lage archeologische verwachting.

Vindplaatsen uit het neolithicum zijn klein tot middelgroot en herkenbaar aan een spreiding van vondstmateriaal, dat kan bestaan uit bijvoorbeeld aardewerk, hout(skool) en (vuur)steen.

Archeologische resten uit de bronstijd worden in het plangebied verwacht wanneer er sprake was van een hogere en drogere plaats in het toenmalige landschap. In deze periode lijkt het plangebied gelegen te zijn op een kwelder, en dit zou een voorbeeld van zo'n bewoonbare plaats in het landschap geweest kunnen zijn. Vandaar dat voor de bronstijd een hoge archeologische verwachting geldt in het plangebied.

Vindplaatsen uit de bronstijd zijn eveneens klein tot middelgroot en herkenbaar aan een spreiding van vondstmateriaal, dat kan bestaan uit bijvoorbeeld aardewerk, hout(skool), (vuur)steen en mogelijk ook metaal.

Archeologische resten uit de ijzertijd worden in het plangebied verwacht wanneer er sprake was van een hogere en drogere plaats in het veenlandschap, bijvoorbeeld langs een veenafwatering, ter hoogte van het plangebied. Dergelijke plaatsen zijn herkenbaar aan een veraarde top van het veen. In de omgeving van het plangebied was door een goede afwatering het veen op verschillende plaatsen bewoonbaar in de periode tussen de late ijzertijd en de middeleeuwen. Aangezien het plangebied bij een dergelijke afwatering gelegen lijkt te hebben (waar rond 250 voor Chr. de getijden steeds meer invloed kregen), en mogelijk niet door de Zijpe geërodeerd is geraakt, geldt voor deze periode een hoge archeologische verwachting.

Vindplaatsen uit de ijzertijd en Romeinse tijd kunnen middelgroot tot groot van omvang zijn en zijn bijvoorbeeld herkenbaar aan een cultuurlaag met aardewerk, hout(skool), steen en mogelijk ook metaal.

Gedurende de middeleeuwen was het plangebied waarschijnlijk te nat voor bewoning door de toegenomen invloed van de zee via de Zijpe. Vandaar dat voor deze periode een lage archeologische verwachting geldt voor het plangebied.

Vindplaatsen uit de middeleeuwen kunnen middelgroot tot groot van omvang zijn en zijn bijvoorbeeld herkenbaar aan een cultuurlaag met aardewerk, hout(skool), steen en mogelijk ook metaal. Bovendien kunnen in de omgeving van het plangebied resten van terpen verwacht worden.

Op basis van het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in de nieuwe tijd geen bewoning in het plangebied heeft plaatsgevonden. Zodoende worden in het plangebied geen archeologische resten van bebouwing verwacht uit de periode nieuwe tijd.

(Diepte)ligging

In het plangebied komt een jong afdekkend pakket voor dat een ouder loopvlak afdekt. Dit afdekkende pakket dateert uit middeleeuwen. Oudere resten worden zodoende door het pakket afgedekt en bevinden zich vanaf circa 50-100 cm -mv.

Fysieke kwaliteit

Aangezien in het plangebied afdekkende pakketten aanwezig zijn is mogelijk sprake van een goede conservering van de archeologische resten.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied is ontgonnen voor de landbouw. Regelmatige landbouwkundige werkzaamheden resulteren meestal in een bouwvoor met een gemiddelde dikte van 30 tot 40 cm. Eventuele archeologische resten zullen tot die diepte verstoord zijn. Met name grondsporen kunnen onder de bouwvoor nog bewaard zijn gebleven.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek. De gevolgde onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van het door de bevoegde overheid goedgekeurde PvA (De Rijk, 2020). Het veldonderzoek is uitgevoerd op 23-11-2020.

Het verkennend veldonderzoek had tot doel het verkrijgen van inzicht in de bodemgesteldheid, de mate van bodemverstoring en de diepteligging van het verwachte archeologische niveau in het plangebied. Daarmee wordt de gespecificeerde archeologische verwachting getoetst en waar nodig aangepast en kunnen uitspraken worden gedaan over de gaafheid van archeologisch relevante niveaus.

Daartoe zijn 8 boringen zo optimaal mogelijk verspreid geplaatst (figuur 8).

Er is geboord tot maximaal 400 cm -mv met een Edelmanboor (7 cm) en een gutsboor (3 cm). De boringen zijn tijdens het veldwerk lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah3 zie bijlage 3) en met behulp van RTK-GPS ingemeten. Van alle boringen is de hoogte bepaald met behulp van RTK-GPS.

Hoewel het onderzoek een verkennend onderzoek betreft, is het opgeboorde materiaal in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

3.2.1 Veldwaarnemingen

Het plangebied lag er zoals verwacht bij: een akker, die duidelijk zichtbaar lager lag dan de akker aan de overkant van Sint Maartensweg.

3.2.2 Geologie en bodem

Op grond van de resultaten van het booronderzoek blijkt er, zoals verwacht op basis van het bureauonderzoek, sprake te zijn een gestapeld landschap in het plangebied.

De bouwvoor en verstoorde bovengrond

Aan het maaiveld is een laag zandige en sterk humeuze klei, met zand- en kleibrokken, schelpenfragmenten, plantenresten en een enkele puinspijkel aangetroffen. Onder deze humeuze top bevindt zich een minder tot niet humeuze laag zandige klei of siltig zand, die eveneens kleibrokken en schelpenfragmenten bevat.

Op basis van deze kenmerken is de humeuze laag die zich aan het maaiveld bevindt geïnterpreteerd als de bouwvoor en de laag eronder als de verstoorde grond. Dit pakket van de bouwvoor en verstoorde afzettingen is verspreid over het plangebied tussen 55 en 70 cm dik (tot een diepte tussen 1,23 en 1,58 m –NAP).

De afzettingen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren

Direct onder de bouwvoor werd een pakket overwegend siltige kleilagen en licht zandige kleilagen met een enkel dun zandlaagje en schelpenresten aangetroffen. In boring 1, 2, 3 en 5 (de zuidoosthoek van het plangebied) werden in dit met name kalkrijke pakket ook ontkalkte niveaus aangetroffen, die tussen circa 90 en 130 cm –mv (tussen 1,85 en 2,25 m –NAP) ook matig humeus zijn. Een donkergekleurde cultuurlaag is op dit niveau niet waargenomen. Deze afzettingen zijn op basis van deze kenmerken geïnterpreteerd als kwelderafzettingen, behorend tot de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren.

In boring 7, 6, 4 en 8 (de noordwesthoek van het plangebied) werd ook een pakket siltige zandafzettingen met veel kleilaagjes van verschillende dikte waargenomen afgewisseld met siltige of zandige klei met veel zandlaagjes van wisselende dikte. Deze kalkrijke afzettingen met veenbrokken zijn geïnterpreteerd als (getijden)geulafzettingen van de Zijpe, behorend tot de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren. Het is aannemelijk dat de veenlaag aan de onderkant van dit pakket in boring 8 eveneens een grote veenbrok is, gezien de waargenomen scherpe laagovergangen en schelpenresten.

Dit pakket van klei- en zandlagen van het Laagpakket van Walcheren is aangetroffen op een diepte vanaf circa 55 cm –mv (1,44 –NAP). In de boringen 7 en 6 werden deze afzettingen tot de einddiepte van de boring waargenomen.

Het Hollandveen Laagpakket

Direct onder de afzettingen van het Laagpakket van Walcheren werd in vrijwel alle boringen (behalve 7 en 6) een pakket mineraalarm of kleilig veen waargenomen. Het kleilige veen bevat veelal enkele dikke kleilagen en kon niet verder worden gedifferentieerd (enkel in boring 8 kon dit als bosveen worden geïnterpreteerd). Het mineraalarme veen bevat eveneens op een aantal boorlocaties kleilagen en is als een rietveen geïnterpreteerd.

In boring 4, 8 en 5 is de overgang van het Laagpakket van Walcheren naar het veen scherp, wat erop duidt dat de top van het veen op deze locaties is geërodeerd. Op de andere boorlocaties is de top van het veen wel intact.

Op basis van de beschreven kenmerken van het veen zijn de veenlagen in het plangebied geïnterpreteerd als behorend tot het Hollandveen Laagpakket, Formatie van Nieuwkoop. Teken van veraarding van het veen zijn niet in het plangebied waargenomen. De top van het veen bevindt zich op een diepte vanaf 230 cm –mv (3,2 m –NAP) en varieert weinig in diepteligging.

De afzettingen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer

Onder het Hollandveen werd een pakket sterk siltige, kalkrijke klei met zand- of siltlagen aangetroffen. Naast plantenresten bevat deze slappe klei een enkel zwak humeus niveau en was in boring 8 de top van dit pakket direct onder het veen kalkloos. Waarschijnlijk is dit het gevolg van humuszuren uit het veen die de klei hebben ontkalkt (en niet het resultaat van bodemvorming).

Op basis van de kenmerken van deze kleilagen zijn de lagen van dit pakket geïnterpreteerd als getijdenafzettingen behorend bij het Laagpakket van Wormer, Formatie van Naaldwijk. Het landschap waarin deze afzettingen zijn gevormd was waarschijnlijk erg nat en waarschijnlijk gevormd in een wadachtig milieu.

De top van dit pakket bevindt zich relatief constant op een diepte vanaf 250 cm –mv (3,44 m –NAP) en deze afzettingen van het Laagpakket van Wormer zijn waargenomen tot de einddieptes van vrijwel alle boringen.

3.2.3 Archeologische indicatoren

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Let wel, het onderzoek betrof een verkennend booronderzoek en had ook niet tot doel archeologische vindplaatsen op te sporen, aangezien de boordichtheid en boordiameter hiertoe ontoereikend waren.

3.3 Archeologische relevantie

Het plangebied kenmerkt zich door zijn ligging in de invloedssfeer van het voormalige Zijper zeegat. Op basis van het AHN3 lijkt het plangebied nog net naast het zeegat zelf gelegen te zijn geweest, zodat van erosie mogelijk geen of minder sprake was op deze locatie. Bovendien leek op basis van het bureauonderzoek een veenafwatering ter hoogte van het plangebied te hebben gelegen. De op basis hiervan in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting kan aan de hand van de resultaten uit het booronderzoek worden bijgesteld:

Resten uit het neolithicum werden in het plangebied verwacht, indien zich ook ter hoogte van het plangebied kreekruigen uit deze periode bevinden in het Laagpakket van Wormer. Aangezien dergelijke plaatsen niet in het plangebied zijn aangetroffen, maar wel veel slappe kleilagen, blijft de lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning uit het neolithicum van kracht.

Archeologische resten uit de bronstijd werden in het plangebied verwacht wanneer er sprake was van een hogere en drogere plaats in het toenmalige landschap (bijvoorbeeld een kwelder). Vandaar dat voor de bronstijd een hoge archeologische verwachting gold in het plangebied. In de afzettingen van het Laagpakket van Wormer, onder het veen, zijn echter geen kwelderafzettingen aangetroffen in het plangebied en wel veel slappe kleilagen. Vandaar dat de archeologische verwachting voor de bronstijd naar laag kan worden bijgesteld.

Archeologische resten uit de periode vanaf ijzertijd werden in het plangebied verwacht wanneer er sprake was van een hogere en drogere plaats in het veenlandschap, bijvoorbeeld langs een veenafwatering, ter hoogte van het plangebied. Dergelijke plaatsen zijn herkenbaar aan een veraarde top van het veen. Hoewel in het plangebied intacte veenlagen zijn aangetroffen, is er in geen van de boringen een veraarde top waargenomen. Op verschillende boorlocaties in het plangebied bleek de top van het veen daarbij geërodeerd te zijn. Vandaar de archeologische verwachting voor deze periode eveneens naar laag kan worden bijgesteld.

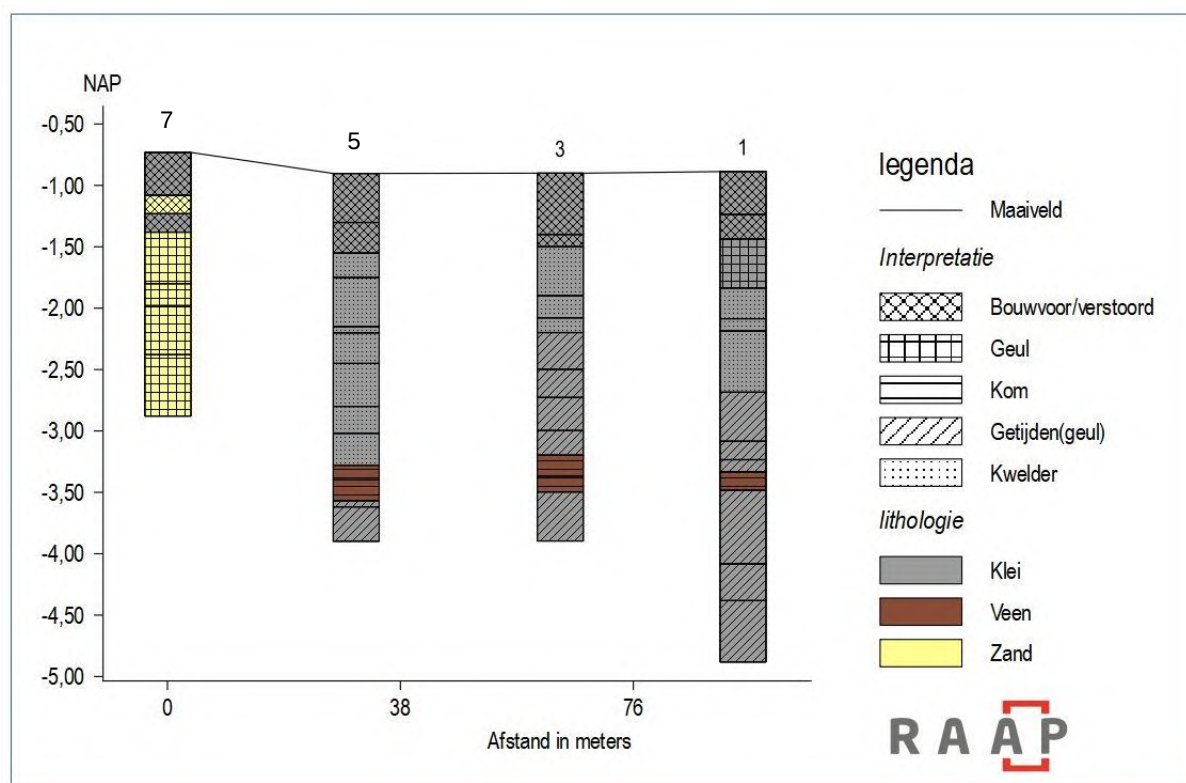
Gedurende de middeleeuwen was het plangebied waarschijnlijk te nat voor bewoning door de toegenomen invloed van de zee via de Zijpe. Vandaar dat voor deze periode een lage archeologische verwachting gold voor het plangebied. Vindplaatsen uit de middeleeuwen kunnen middelgroot tot groot van omvang zijn en zijn bijvoorbeeld herkenbaar aan een cultuurlaag met aardewerk, hout(skool), steen en mogelijk ook metaal. Bovendien kunnen in de omgeving van het plangebied resten van terpen verwacht worden. Gedurende het booronderzoek zijn in de kwelderafzettingen van het Laagpakket van Walcheren een aantal ontkalkte niveaus aangetroffen, maar een cultuur- of ophogingslaag is niet

aanwezig. Vandaar dat de lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten uit de middeleeuwen kan worden gehandhaafd.

Op basis van het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in de nieuwe tijd geen bewoning in het plangebied heeft plaatsgevonden. Zodoende werden in het plangebied geen archeologische resten van bebouwing verwacht uit de periode nieuwe tijd. Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gezien om deze verwachting aan te passen.

Figuur 8. De locaties van de boringen in het plangebied op de luchtfoto (www.pdok.nl).

Figuur 9. Resultaten verkennend booronderzoek (de zuidelijke raai) in een profiel van noordwest naar zuidoost.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

In de afzettingen van het Laagpakket van Wormer, onder het veen, zijn geen kwelderafzettingen aangetroffen in het plangebied. En hoewel in het plangebied intacte veenlagen zijn aangetroffen, is er in geen van de boringen een veraarde top waargenomen. Verder zijn gedurende het booronderzoek in de kwelderafzettingen van het Laagpakket van Walcheren een aantal ontkalkte niveaus aangetroffen, maar een cultuur- of ophogingslaag is niet aanwezig. Vandaar dat in het plangebied de archeologische verwachting voor alle periodes naar laag kan worden bijgesteld of als lage verwachting kan worden gehandhaafd.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van dit onderzoek blijkt dat in het plangebied geen archeologische resten bedreigd worden. Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Schagen, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Alders, G.P., S. Husken, 2007. Beleidsnota archeologie gemeente Zijpe. SCENH-rapport cultuurhistorie 28. SCENH, Wormer.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Molenaar, S., C.M. Soonius & D. Bekius, 2009. Noord-Holland Laagland; de Archeologie en het landschap in 7 lagen. RAAP-rapport 1838. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Mulder, E.F.J. de & J.H.A. Bosch, 1982. Holocene stratigraphy, radio-carbon datings and palaeogeography of central and northern North-Holland (The Netherlands). Mededelingen Rijks Geologische Dienst 36(3): 111-160.
- Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong (red.), 2003. De ondergrond van Nederland. Geologie van Nederland 7. NITG-TNO, Utrecht.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Rosing, H., 1995. Bodemkaart van Nederland 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen 9 West Texel (gedeeltelijk) – 14 West Medemblik, 14 Oost Medemblik – 15 West Stavoren (Noordhollands gedeelte), blad 19 West Alkmaar, DLO-Staring Centrum, Wageningen.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Vos, P. & S. de Vries, 2013. 2e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0). Deltares, Utrecht.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Het landschap rond het plangebied tussen 2750 voor Chr. en 1850 na Chr. (naar Vos & de Vries, 2013).	11
Figuur 3. Overzichtskaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.	13
Figuur 4. Het plangebied ruwweg binnen de rode ellips op een uitsnede van de Kaart van de gedempte Zijpe (Kaarten en kaartboeken van de Provinciale Atlas Noord-Holland, Inventarisnummer, NL-HlmNHA_560_001370_G, via www.noord-hollandsarchief.nl). De kaart is west georiënteerd.	15
Figuur 5. Overzicht van historische kaarten van 1855 tot de recente luchtfoto (www.topotijdreis.nl ; www.pdok.nl).	16
Figuur 6. Het plangebied op het AHN3 (www.pdok.nl).	17
Figuur 7. Inrichtingsplan.	18
Figuur 8. De locaties van de boringen in het plangebied op de luchtfoto (www.pdok.nl).	24
Figuur 9. Resultaten verkennend booronderzoek (de zuidelijke raai) in een profiel van noordwest naar zuidoost.	25

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	7
Tabel 2. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.	12
Tabel 3. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied, de beschreven locatie ligt overigens op meer dan 500 m van het plangebied.	12
Tabel 4. Overzicht van eerder nog niet besproken, beschikbaar en relevant archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.	12
Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	17
Tabel 6. De toekomstige situatie.	18

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen
Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden					
Tijdperk				Datering	
Recente tijd					
Nieuwe tijd			C	1945	
			B	1850	
			A	1650	
Middeleeuwen			Laat B	1500	
			Laat A	1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050		
		C: Karolingische tijd	900		
		B: Merovingische tijd	725		
		A: Volksverhuizingstijd	525		
	Romeinse tijd			Laat	450
Midden				270	
Vroeg				70 na Chr.	
Prehistorie	IJzertijd			Laat	15 voor Chr.
				Midden	250
				Vroeg	500
	Bronstijd			Laat	800
				Midden	1100
				Vroeg	1800
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)			Laat	2000
				Midden	2850
				Vroeg	4200
	Mesolithicum (Midden Steentijd)			Laat	4900/5300
				Midden	6450
				Vroeg	8640
	Paleolithicum (Oude Steentijd)			Laat	9700
				Jong B	12.500
				Jong A	16.000
				Midden	35.000
				Oud	250.000

tabel1 standaard Archeologisch RAAP 2014

tabel1_standard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoekgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL		V			
Geologische kaart van NL		V			
Geomorfologische kaart van NL	V				
Gedetailleerde bodemkaarten		V			
DINO	V				
Gegevens milieukundig bodemonderzoek		V			
Actueel Hoogtebestand Nederland	V				
Lucht- en satellietfoto's	V				
Topografische kaart van Nederland	V				
Oud(st)e kadasterkaarten	V				
Historische kaarten van Nederland	V				
Beeldmateriaal bouwhistorie		V			
Archeologische en cultuurhistorische rapportages	V				
Archieven (RAAP)	V				
Eigenaar en gebruiker	V				
AMK	V				
ARCHIS	V				
CMA		V			
CAA		V			
CHW		V			
Literatuur (arch./aardwet.)	V				
Gebiedsgerichte specialisten		V			
Amateurarcheologen					Niet geraadpleegd.
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	V				
Archeologisch depot					Niet geraadpleegd.

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Boring: SMSM_1

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 1, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 111049.999, Y-coördinaat in meters: 532332.992, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.886, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

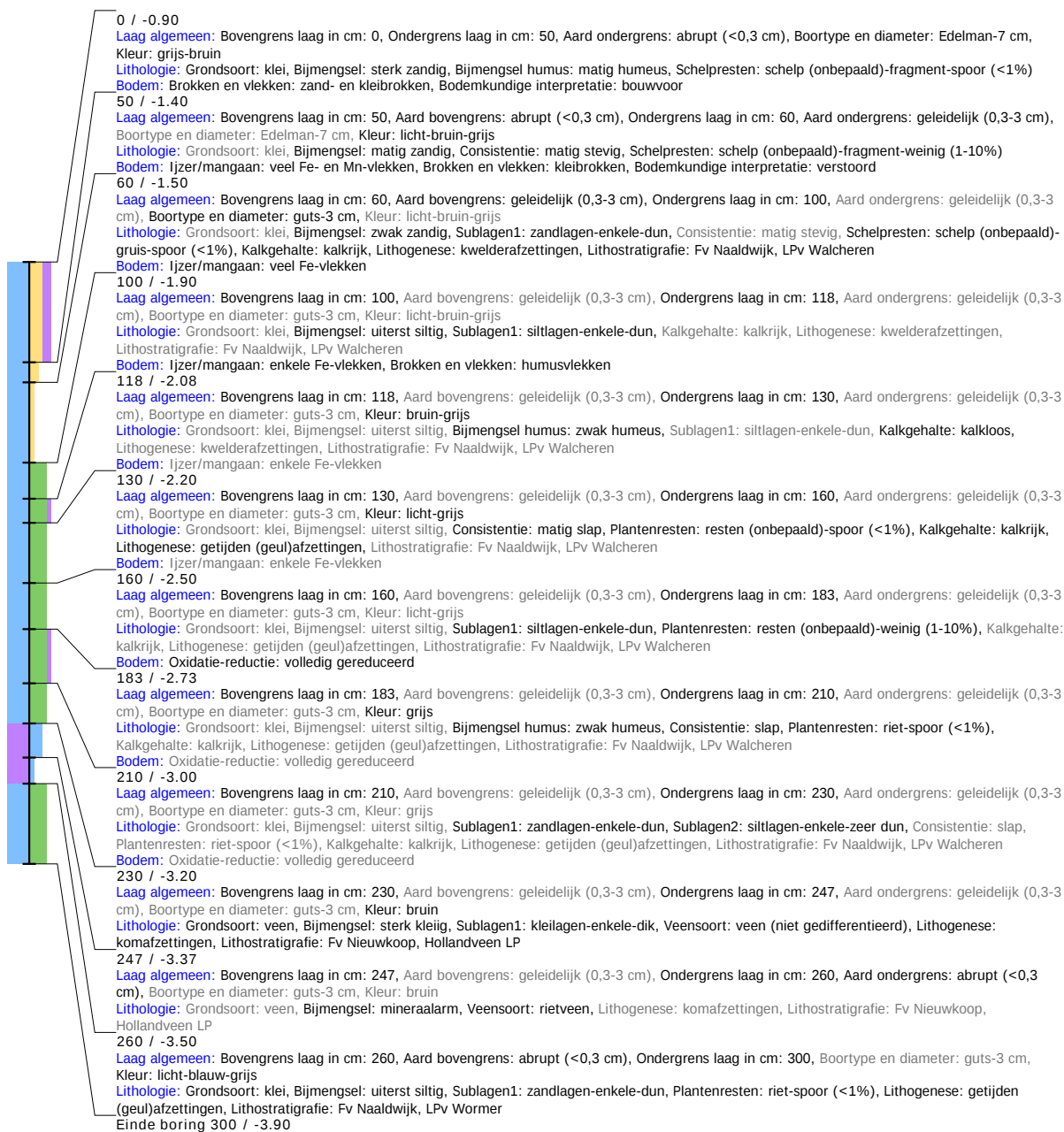
Boring: SMSM_2

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 2, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 111056.445, Y-coördinaat in meters: 532362.795, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.937, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

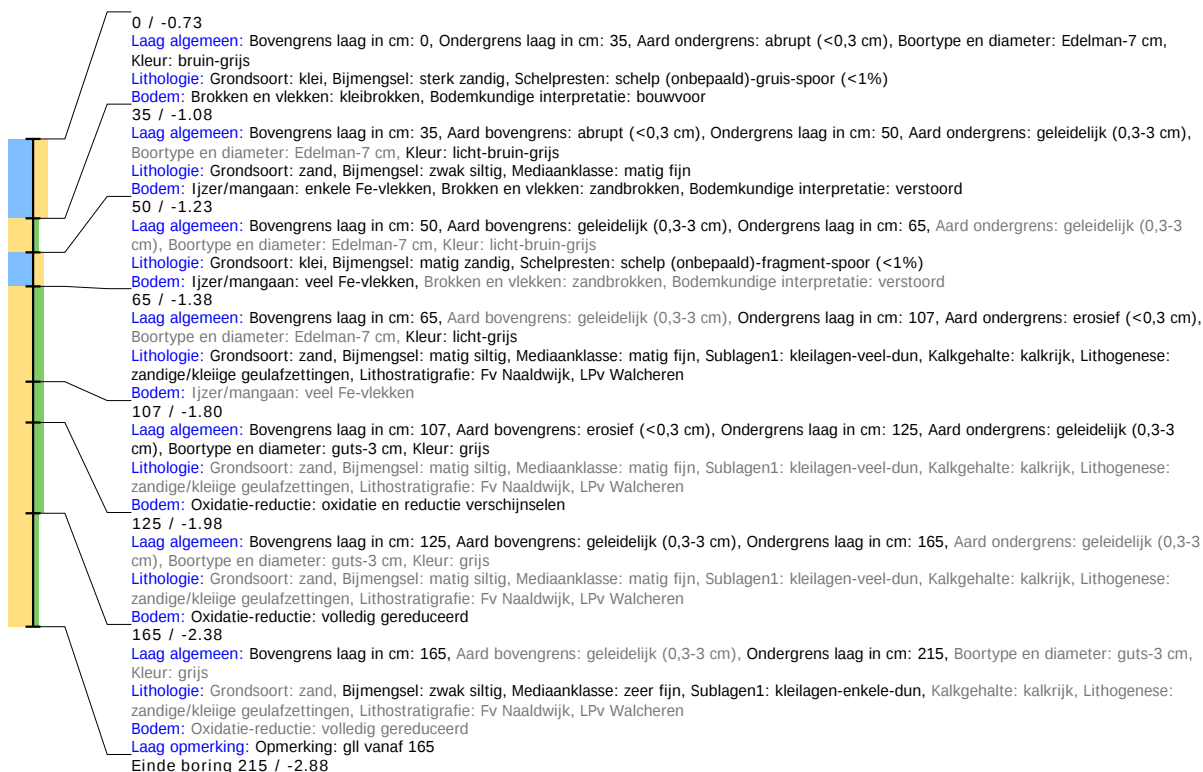
Boring: SMSM_3

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 3, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 111024.655, Y-coördinaat in meters: 532348.796, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.899, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

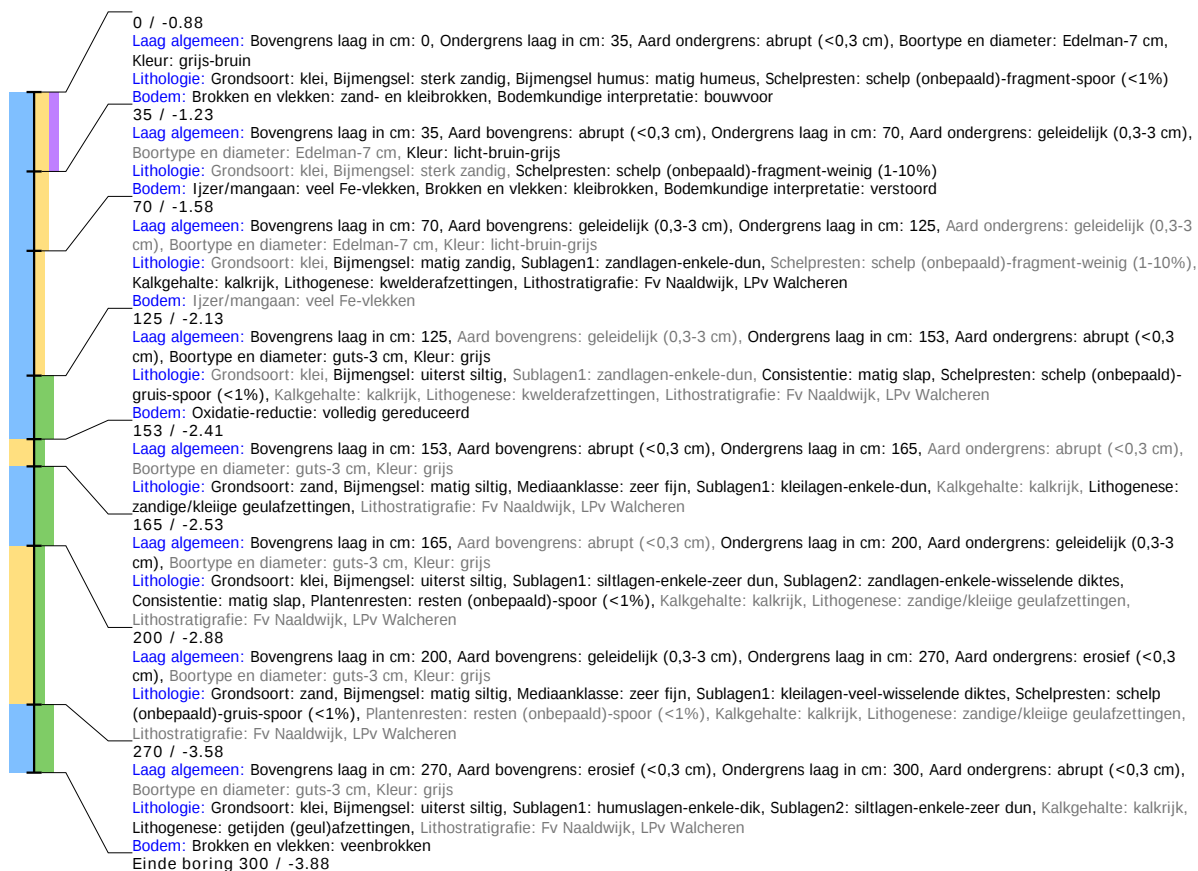
Boring: SMSM_7

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 7, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 215
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 110970.778, Y-coördinaat in meters: 532383.518, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.73, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

Boring: SMSM_6

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 6, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 111003.929, Y-coördinaat in meters: 532397.401, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.876, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

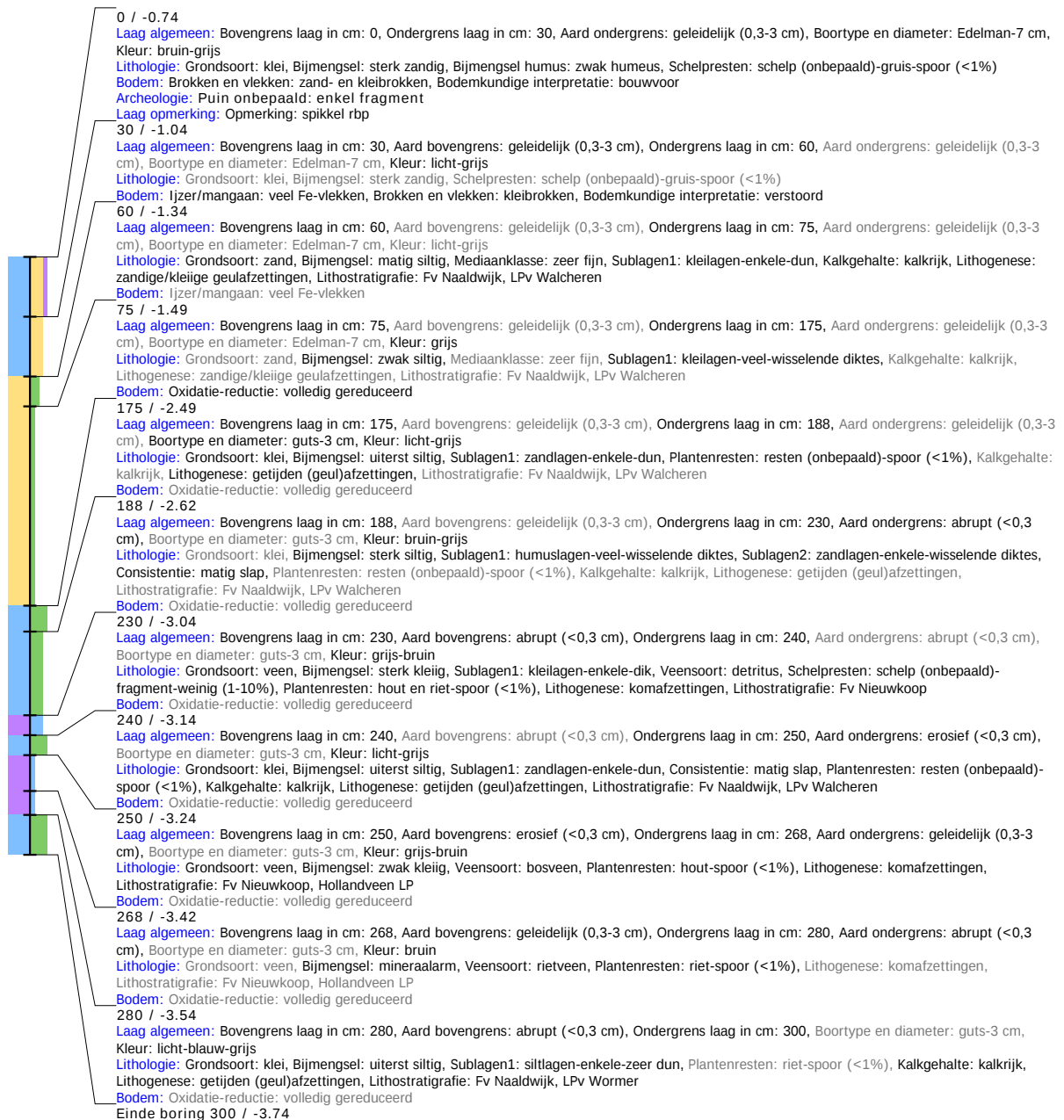
Boring: SMSM_4

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 4, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 111033.585, Y-coördinaat in meters: 532380.251, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.949, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

Boring: SMSM_8

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 8, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 110980.565, Y-coördinaat in meters: 532413.721, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.742, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

Boring: SMSM_5

Kop algemeen: Projectcode: SMSM, Boornummer: 5, Beschrijver(s): TR/DP, Datum: 23-11-2020, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 110996.737, Y-coördinaat in meters: 532367.003, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL),
 Hoogte maaiveld in meters: -0.901, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Holland, Gemeente: Schagen, Opdrachtgever: Qirion, Uitvoerder: RAAP West

